

Anmodning om foretræde for Erhvervs-, vækst- og eksportudvalget

En konkret case om erhvervsmæssige konsekvenser af kommunal konkurrence

ISOBRO og Dansk Industri vil søge foretræde for Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget, fordi vi gerne vil præsentere resultaterne af en række beregninger og en gennemgang af regnskabsmateriale, som ISOBRO og Dansk Industri har indsamlet i efteråret 2017 og foråret 2018 både fra både frivillige og kommunale genbrugsbutikker, der driver detailhandel med genbrugsgenstande med henblik på at skabe et bedre overblik over, hvordan den kommunale detailhandel har påvirket samfundsøkonomi, miljø og de private aktører.

I Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget sættes der fokus på påvirkningen af de frivillige genbrugsbutikker, som med en omsætning på ca. 600 mio. kr. er væsentlige aktører på det private genbrugsmarked. De driver virksomhed på særlige vilkår (momsfritagelse og frivillig arbejdskraft), men arbejder i øvrigt på markedsvilkår og er underlagt et overskudskrav (fordi butikkernes primære formål er at finansiere frivillige organisationers aktiviteter og tilbud i ind- og udland). Casen er derfor også interessant i en vurdering af, hvordan kommunal konkurrence kan påvirke erhvervsudviklingen mere generelt, når der er uklare regulering, og når tilladelsen gives med henvisning til miljøhensyn, uden nærmere krav til de faktiske miljømæssige præstationer.

Der vil på foretrædet blive vist en beregning, baseret på tal fra 6 kommuner, som indikerer, at over 95 % af væksten i den kommunale detailhandel med genbrugsgenstande fra 2015-16 kan henføres til en overflytning af markedsandele fra det private (her frivillige genbrugsbutikker) til det offentlige. Det er en markant stor andel, og denne del af væksten er neutral, hvad angår miljøpåvirkning.

Det indsamlede regnskabsmateriale viser underskud i flertallet af de pågældende kommunale genbrugsbutikker i 2014 og i næsten alle i 2015, mens det går lidt bedre for flertallet i 2016. Underskuddene i de pågældende år dækkes tilsyneladende af kommunen eller genbrugspladsen, og det er bemærkelsesværdigt, at de fleste regnskaber mangler udgiftsposter, der indikerer, at de kommunale genbrugsbutikker betaler eller skal betale renter og afdrag på den oparbejdede gæld til det offentlige. Dvs. at erhvervsvirksomheder og frivillige genbrugsbutikker risikerer at skulle konkurrere med kommunale aktører, som har fået hele investeringen og flere års underskudsgivende opstart finansieret af offentlige midler tilsyneladende kvit og frit.

KL har i et høringssvar udtalt, at der ikke er behov for at yderligere stramme i forlængelse af Konkurrencerådets anbefalinger på det kommunale område, bl.a. fordi man allerede har Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning om omkostningskalkulation og prissætning. Denne case dokumenterer, at Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning som hovedregel ikke følges af de kommunale genbrugsbutikker. Vejledningen understreger at alle direkte og indirekte omkostninger skal indgå i omkostningskalkulation og prissætning. Det gør de åbenlyst ikke med de tilbagevendende driftsunderskud. Regnskabsmaterialet skaber også usikkerhed om, hvorvidt alle omkostningselementer er medtaget i genbrugsbutikkernes økonomi med de usædvanligt lave eller manglende huslejeomkostninger, inkl. el, varme og vand og de usædvanligt lave eller manglende transportomkostninger. Sidstnævnte er bemærkelsesværdigt, når et par tidligere indstillinger udarbejdet som grundlag for en beslutning om nye

genbrugsbutikker lader transportomkostninger i tilknytning til drift af genbrugsbutikken dække af genbrugspladsen med henvisning til praksis i andre affaldsselskaber. Der indgår som nævnt heller ikke afskrivninger og/eller renter og afdrag på gæld i mange regnskaber.

I Ankestyrelsens udtalelse forudsættes der salg til markedspriser som primært værn mod konkurrenceforvridning. I praksis er dette dog svært at kontrollere i en branche med en meget individuel prissætning efter genstandens stand. Men man kan i hvert fald slå fast, at det strider mod princippet om prissætning til markedspriser, når flere kommunale butikker har en fast prispolitik med betydelige prisnedsættelser på alle varer, som ikke er solgt indenfor de første 2-3-4 uger i butikken. Private aktører kan ikke skabe overskud med så hurtige og hyppige "udsalg", som lægger et pres på det øvrige marked, og det kan være en grund til, at den kommunale omsætningsfremgang tydeligt modsvares af en tilsvarende eller næsten tilsvarende omsætningstilbagegang blandt de frivillige genbrugsbutikker.